

Helyi adóztatással kapcsolatos aktualitások
2016. szeptember 6.
Dr. Csongrádi Helga

Tisztelettel köszöntök minden résztvevőt!

I. ÁTFOGÓ ELLENŐRZÉS

Először is, azzal kezdeném, hogy a Csongrád Megyei Kormányhivatalnál 2016. első félévében átfogó ellenőrzés zajlott valamennyi szakmai irányító szerv, így a Nemzetgazdasági Minisztérium részvételével. Az NGM a kormányhivatal tevékenységének ellenőrzésével összefüggésben **áttekintette valamennyi települési önkormányzat adóztatással kapcsolatos rendeletét.**

Az ellenőrzés során az NGM sok, vagy kirívó hibát a rendeletekben nem talált. Ez nagyrészt a 2015. évben lefolytatott célvizsgálatunknak, valamint az ehhez kapcsolódó rendeletmódosításoknak köszönhető.

Az NGM néhány rendeletben talált olyan hiányosságot, vagy jogsértő rendelkezést, amelyeket várhatólag törvényességi felhívásban fogunk jelezni az érintett önkormányzatok felé. Ilyen hiba volt például, hogy **a helyi rendelet a Htv.-hez képest némileg eltérően szabályozta az adóalanyok, vagy az adótárgyak körét,** illetve hogy nem tűnik ki egyértelműen a rendeletből, hogy **a mentességre a vállalkozó adóalanyok nem jogosultak.**

Ezen hibák legnagyobbbrészt a tavalyi célvizsgálatnál már kiszűrésre kerültek, de egy-egy eset felett, úgy látszik, elsiklott a figyelmünk. Összességében azonban az NGM azt állapította meg, hogy **a Csongrád megyei rendeletek szakmai szempontból összhangban állnak a hatályos jogszabályi környezettel.**

II. AKTUÁLIS TEENDŐK

A Magyar Közlöny 2016. évi 87. számában megjelent az egyes adótörvények és más kapcsolódó törvények, valamint a Nemzeti Adó- és Vámhivatalról szóló 2010. évi CXXII. törvény módosításáról szóló **2016. évi LXVI. törvény.** Ezzel kapcsolatban **az NGM június hónapban szakmai napot szervezett** a kormányhivatalok számára, az ott elhangzott információkról még július elején körlevélben tájékoztattuk a jegyző kollégákat.

Egyelőre újabb, **a helyi adóztatást érintő jogszabály-változásról nincs tudomásunk,** de ez persze nem jelenti azt, hogy az év hátralévő részében már nem várható jogszabály-módosítás. (Emlékezhetünk a tavalyi de minimis támogatásokkal kapcsolatos, december eleji módosításra...) Amennyiben teendő adódik, erről a lehető legrövidebb időn belül tájékoztatást küldünk, mivel a kormányhivatalnak továbbra elsődlegesen a segítség a célja, nem pedig a szankcionálás.

A konkrét teendőkről:

A körlevélben felhívtuk a figyelmet a Htv. 6. § c) pontjával és a 7. § g) pontjával kapcsolatos módosításra, valamint arra, hogy emiatt a helyi önkormányzatoknak át kell tekinteniük a helyi rendeleteiket, és szükség esetén módosítani azokat.

Htv. 6. § Az önkormányzat adómegállapítási joga arra terjed ki, hogy: ...

Htv. 7. § Az önkormányzat adómegállapítási jogát korlátozza az, hogy: ...

*g) az adóalap fajtáját, az adó mértékét, a rendeleti adómentességet és adókedvezményt úgy állapíthatja meg, hogy azok **összességükben egyaránt megfeleljenek a helyi sajátosságoknak, az önkormányzat gazdálkodási követelményeinek és az adóalanyok széles körét érintően az adóalanyok teherviselő képességének.***

A hármas alapelv

- a helyi sajátosságok
- az önkormányzat gazdálkodási követelményei
- az adóalanyok teherviselő képessége

az eddigiekben az adó mértékének megállapításakor játszott szerepet. A Kúria ezzel kapcsolatos jogértelmezési gyakorlata olyan irányba indult el, ami az NGM álláspontja szerint nem következett a hatályos szabályozásból, és nem volt koherens az Alkotmánybíróság korábbi e tárgyú döntéseivel sem. Fennállt a veszélye annak, hogy a Htv. szerint tisztán területalapú adóztatásból a Kúria értelmezésében értékalapú adóztatás válik.

Az NGM álláspontja szerint **a területalapú adóztatásnál is szempont lehet, hogy milyen értékviszonyok alakultak ki a településen, de az, hogy ezt minden egyes ingatlannál külön vizsgálják, nem elvárható, és lehetetlen is.** Ez a helytelen irány motiválta a jogszabály módosítását. Az NGM álláspontja szerint továbbá nem helyes az az értelmezés, hogy a Htv. 6. § c) pontjában szabályozott teherviselő képességet leszűkítsék az adótárgy forgalmi értékére a vagyoni típusú adók esetében, mivel nem lehet ennyire egyediesíteni a teherviselő képességet a helyi rendeletekben, az ugyanis az adózó személyéhez kötődik.

A problémát a jogszabályhely hatályon kívül helyezésével oldották meg, azonban szükségesnek tartották valamilyen általános korlát érvényesítését ezen szempontokhoz kapcsolódóan. Ezért új szabályozást alkottak, amely szövegezésében hasonló az eddigihez, azonban nem a Htv. 6. §-ában, hanem a 7. §-ban került elhelyezésre (7. § g) pont, hatályba lép 2017. január 1. napján), így **nem adómegállapítási, hanem rendeletalkotási korlátnak számít.**

Az új elhelyezésnek köszönhetően ezeket az elveket, korlátokat ezentúl nem „csak” az adómérték megállapításánál, hanem a rendelet egészében kell érvényesíteni. A teherviselő képességnek is az „adóalanyok széles körét érintően” kell érvényre jutnia, így pontosításra került az eddigi szabály, amiből a Kúria az egyediesítésre vonatkozó gondolatmenetet levezette. ***A teherviselő képesség tehát ezentúl nem csak az adott ingatlanra vonatkozóan vizsgálendő, hanem a rendelet egészének tükrében.***

A felülvizsgálattal kapcsolatban az lenne a kérdés, hogy – ugyanúgy, mint például a temetői díjmértékek felülvizsgálatát – **vigyék be a képviselő-testület elé, és hozzanak róla döntést.** Ha a jogszabályváltozás nem igényel rendeletmódosítást – előreláthatólag ez lesz a többség – akkor egy határozatot fogadjanak el arról, hogy megtörtént a felülvizsgálat, és annak eredményét elfogadja a testület.

Amennyiben rendeletmódosításra kerül sor, akár a felülvizsgálat eredményeként, akár egyéb okból: szeretném ismét felhívni a figyelmet a Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 32. §-ára, amely szerint az adórendeleteknél ***az adóalanyokra nézve terhes módosítást jelentő jogszabály-változás esetén a kihirdetés és a hatálybalépés között legalább 30 napnak el kell telnie.***

Az adórendeletek közzétételével kapcsolatban elmondható, hogy a tavalyi célvizsgálat óta javulást észlelünk, de még mindig vannak kisebb-nagyobb hiányosságok. Ahogy tapasztaltuk, az adórendeleteket **az önkormányzati honlapokon (kevés kivétellel) elérhetővé tették az önkormányzatok,** ami itt hibaként előfordulhat, hogy **módosítás esetén elmarad az aktualizálás** (vagyis előfordul, hogy nem a hatályos rendelet van fent a honlapon).

A Nemzeti Jogszabálytárba való feltöltést illetően azt tapasztaljuk, hogy nem sikerül mindenütt megfelelően használni a felületet. A leginkább előforduló probléma, hogy **bár feltöltik a módosító rendeletet, de az egységes szerkezetbe foglalást (hatályosítást nem végzik el.** Ennek az az eredménye, hogy – jó esetben – fel van töltve az alaprendelet, és ahhoz külön a módosítások. Mivel az NJT nyilvános felületét nem csak a kormányhivatal, hanem az állampolgárok is használják, az, hogy nincs fent az egységes szerkezetbe foglalt, hatályosított rendelet, **amellett, hogy ellentétes a jogszabállyal, zavaró is.** Kérjük ezért, hogy mindig végezzék el az új feltöltést.

III. TOVÁBBI JOGSZABÁLY-VÁLTOZÁSOK

A körlevélben is leírt további jogszabály-módosítások (mentességi szabályok, tulajdonos fogalma, stb.) önkormányzati rendeletmódosítást nagyrészt nem igényelnek, mivel ezeket a helyi rendeletek egyébként sem tartalmazzák.

Ami viszont lényeges változás, és esetleg helyi rendeleteket is érinthet: A Htv. új 42/D. §-a alapján **az iparüzési adóbevallás 2017. január 1. napjától az állami adóhatóságon (NAV) keresztül, elektronikus úton is benyújthatóvá válik.** Ebben az esetben a NAV közvetítő szerepet tölt be, feladata pusztán annyi, hogy hozzá beérkező bevallást továbbítsa az önkormányzati adóhatósághoz.

Szintén új szabály, hogy az adóbevallás mellett a bevallás kijavítását is lehetséges lesz elektronikus úton, a NAV-on keresztül teljesíteni. A 42/D. § rendelkezéseit először a 2016. adóévre teljesítendő bevallás esetében kell majd alkalmazni, és eszerint kell majd eljárni akkor is, ha a 2017-es adóévben tört évre vonatkozó bevallást kell teljesíteni.

Az adóbevallást az adózó választása szerint papír alapon és elektronikusan is benyújthatja. A törvény értelmében **az adózó által elektronikusan teljesített bevallás esetében az önkormányzati adóhatóság nem követelheti meg a papíralapú teljesítést.** Az önkormányzatok tehát kötelesek elfogadni az elektronikus úton, hivatali kapun keresztül érkezett bevallást. Az adózó választhat, hogy az elektronikus bevallást közvetlenül az adóhatósághoz, vagy a NAV útján teljesíti. **Felhívjuk a Jegyző Kollégák figyelmét arra, hogy a NAV részükre a hivatali kapun keresztül fogja továbbítani a hozzá beérkezett bevallást.**

Itt szeretném felhívni a figyelmet arra, hogy a Htv. 42/C. §-a szerint az adóalany eljárási kötelezettségeit (törvényi feltételek teljesülése mellett) központi nyomtatványon is teljesítheti, **nem lehet tehát helyi rendeletben előírni, vagy egyéb módon megkövetelni azt, hogy a**

központilag engedélyezett nyomtatvány helyett **a helyi adóhatóság által külön rendszeresített nyomtatványon teljesítse az adóalany az eljárási kötelezettségeit.**

IV. GYAKORLATI KÉRDÉSEK

Néhány egyéb kérdésre szeretnék még kitérni, ami egyedileg felmerült a szakmai napon, illetőleg a kormányhivatali gyakorlatban.

A települési adóval kapcsolatban – bár ez Csongrád megyében kevésbé releváns jelenleg – elhangzott az NGM részéről, hogy bár számos helyről érkezett módosítási/szabályozási javaslat, **a jelenlegi törvényi szabályozás terjedelmét nem kívánják kibővíteni, sem módosítani.** Az eljárási kérdésekkel kapcsolatban hangsúlyozni szükséges, hogy az Art. nem tartalmaz szabályozást a települési adóval kapcsolatban (a kevés kivételt a Htv. tételesen megjelöli), így a települési önkormányzatnak minden eljárási kérdést saját rendeletben kell szabályoznia.

A települési adó a törvényben szabályozott közteher hatálya alá tartozó tárgyra nem terjedhet ki, így értelemszerűen **nem terjedhet ki a közteher alól mentes tényállásokra sem** (pl. telekadó alóli mentesség)!

A „vállalkozói minőségre tekintettel” kitétel értelmezésénél ide kell érteni **minden olyan adótárgyat, amely a vállalkozásban használt eszköz kategóriába tartozik, ezek egyike sem lehet az adó tárgya.**

A termőföld mint lehetséges adótárgy kapcsán az NGM álláspontja az, hogy a termőföld lehet a települési adó tárgya, fontos azonban pontosan meghatározni az adóalanyi kört. Az egyéni vállalkozó, 600e Ft feletti bevétellel rendelkező östermelő nem lehet az adó alanya. De ha a tulajdonos ebbe a körbe tartozik, azonban nem maga műveli a földterületet, hanem haszonbérbe adja, ilyen esetben nem ő végzi a mezőgazdasági (vállalkozási) tevékenységet a földdel kapcsolatban, nem az ő tevékenységének eszköze, így tulajdonosként települési adó alanya lehet.

A vagyoni típusú adók és az idegenforgalmi adó tekintetében a helyi rendeletben **rendelkezni kell arról, hogy mi az adó alapja**, ez a Htv. értelmében a rendelet kötelező eleme. (A Htv. vagylagos lehetőséget kínál, ezért a helyi rendeletben kell tisztázni, hogy az önkormányzat melyik, Htv. szerinti lehetőséget választotta.

A vagyoni típusú adóknál az adómérték meghatározásával kapcsolatban fontos, hogy az **adómértéket egységesen** – vagy m², vagy korrigált forgalmi érték alapján – **kell meghatározni.** **Nem lehet** tehát ugyanazon a településen **az építményadónál az egyik, míg telekadónál a másik módszert alkalmazni.**

A helyi rendeletben megállapított mentességi kedvezményi szabályokat úgy kell meghatározni, hogy **a jegyzőnek, mint adóhatóságnak nem lehet mérlegelési joga** a döntés tekintetében.

Az **építményadónál** az épületfajták szerinti differenciálás megengedett, de emellett **lennie kell egy általános adómértéknek.** Vannak ugyanis olyan építmények, amelyek nem

tartoznak a Htv. által nevesített egyik épületfajta sem (pl. öntöde, trafóház), és ezekre vonatkozóan is kell lennie adómérték megállapításnak.

A rendeletekben figyelni kell arra, hogy a „**mentes a magánszemély tulajdonában álló...**” fordulatnál rögzíteni kell azt, hogy a vállalkozó üzleti célt szolgáló építményére, telkére nem vonatkozhat az adóelőny, enélkül nem megfelelő a jogszabály.

És néhány eljárési kérdés a végére:

Az adó- és értékbizonyítványok kiadása kapcsán az NGM jelezte, hogy felmerült az önálló jogorvoslati lehetőség kérdése. Az NGM álláspontja ezzel kapcsolatban, hogy ha a jegyző valamely alapeljárásban szakhatósági bizonyítványként adja ki az iratot, az önállóan nem fellebbezhető, csak az alapeljárásban hozott döntéshez fűződően támadható. Az ilyen bizonyítvány elleni fellebbezést a nem arra jogosulttól származó fellebbezésként el kell utasítani.

Az adóvégrehajtói hatáskör átruházásával kapcsolatos korlátként figyelni kell arra, hogy ha az adóhatóság átruházta a végrehajtási jogot, onnantól kedve végrehajtási intézkedés foganatosítására nincs joga. Annak természetesen nincs akadálya, hogy visszavegye a hatáskört, de az átruházást követően intézkedést csak a feljogosított szerv foganatosíthat.

Az építményadó fizetési kötelezettség keletkezésére vonatkozó kérdés volt, hogy abban az esetben, ha nincs hatósági aktus (használatbavételi engedély, stb.), honnan szerezhet tudomást az adóhatóság a kötelezettség beálltáról. Erre vonatkozóan az NGM javaslata tanúk meghallgatása, vagy például a közművek megkeresésével szerezzen információt az adóhatóság, a közművek nyilatkozata elegendő bizonyítéknak tekinthető.

V. ZÁRÁS

Amit még szerettem volna elmondani: az Építésügyi, Hatósági, Oktatási és Törvényességi Felügyeleti Főosztály részéről igyekszünk minél szélesebb körben segíteni az adóhatósági feladatok megfelelő ellátását.

Rendeletekkel kapcsolatos kérdésekben a Törvényességi Felügyeleti Osztály munkatársait, hatósági, eljárási kérdésekben az Oktatási és Hatósági Osztályt, ezen belül dr. Kovács Anitát, vagy dr. Kazy Zoltánt érdemes keresni, ők foglalkoznak az adó területtel.

Köszönöm a figyelmet!